

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL SUDA

PREDMET PEJKIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 49922/16)

PRESUDA

STRASBOURG

17. siječnja 2023.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Pejkić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Pauliine Koskelo, *predsjednica*,
Lorraine Schembri Orland,
Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika Odjela*,
uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 49922/16) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatska državljanka gđa Bojana Pejkić, koja je rođena 1960. godine i živi u Zagrebu („podnositeljica zahtjeva”) i koju je zastupala gđa V. Drenški Lasan, odvjetnica iz Zagreba, podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 2. kolovoza 2016.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovorima na temelju članka 8. i članka 6. stavka 1. i stavka 3. točke (d) Konvencije o kaznenom postupku protiv podnositeljice, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten,

očitovanja stranaka,
nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 13. prosinca 2022. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na kazneni postupak protiv podnositeljice zahtjeva zbog zlouporabe položaja.

2. Podnositeljica zahtjeva bila je zaposlena u Ministarstvu unutarnjih poslova. Tijekom primjene posebnih dokaznih radnji tajnog praćenja i snimanja protiv nekoliko osoba, policija je presrela telefonske razgovore između podnositeljice i jednog od osumnjičenika.

3. Dana 30. studenoga 2009. Ured Državnog odvjetništva za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta („USKOK”) zatražio je od istražnog suca Županijskog suda u Zagrebu dopuštenje za primjenu posebnih dokaznih radnji, i to nadzora i snimanja telefonskih razgovora i tajnog praćenja, protiv podnositeljice i nekoliko drugih osoba zbog sumnje na sudjelovanje u koruptivnim radnjama. Istoga dana istražni sudac prihvatio je taj prijedlog i odredio primjenu posebnih dokaznih radnji do 30. siječnja 2010.

4. Na daljnji prijedlog USKOK-a, dana 18. prosinca 2009. istražni sudac izdao je nalog za primjenu istih mjera do 30. siječnja 2010. u odnosu na drugu osobu, V.M.

5. Na još jedan prijedlog USKOK-a, dana 5. siječnja 2010. istražni sudac proširio je nalog za primjenu posebnih dokaznih radnji u odnosu na

podnositeljicu do 30. siječnja 2010. tako što je uključio još jednu telefonsku liniju koju je podnositeljica upotrebljavala.

6. Dana 25. veljače policija je uhitila podnositeljicu, V.M. i Ž.M.J. USKOK je njih troje ispitao pojedinačno u svojstvu osumnjičenika. V.M. je priznao krivnju po optužnici, dok su podnositeljica i Ž.M.J. optužbe opovrgli.

7. Dana 5. svibnja 2010. protiv podnositeljice, V.M. i Ž.M.J. podnesena je optužnica na Županijskom sudu u Zagrebu. Navedeno je da je podnositeljica, službenica u Ministarstvu unutarnjih poslova, od V.M. i Ž.M.J. primila nagradu za vlastitu korist u zamjenu za obavljanje određenih radnji u korist trećih osoba.

8. Na raspravi koja je uslijedila V.M. i Ž.M.J. priznali su krivnju po optužnici i odbili su odgovarati na pitanja.

9. Dana 7. listopada 2011. Županijski sud u Zagrebu proglasio je optuženike krivima za djelo koje im je stavljeno na teret. Podnositeljicu je osudio na kaznu zatvora u trajanju od dvije godine, a u odnosu na njezine suoptuženike primijenio je uvjetnu osudu. Kad je osudio podnositeljicu, raspravni sud pozvao se na snimke dobivene posebnim dokaznim radnjama, preslike spisa predmeta koje sadrže rukom pisane bilješke iz kojih proizlazi da je podnositeljica posredovala u postupcima koji se odnose na treće osobe u Ministarstvu, materijalne dokaze prikupljene tijekom pretrage njezina doma i iskaze podnositeljice zahtjeva i njezinih suoptuženika, sagledane u odnosu na druge dokaze.

10. Podnositeljica zahtjeva osporila je presudu pred Vrhovnim sudom.

11. Tijekom postupka pred Vrhovnim sudom, spis predmeta dostavljen je Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, koje je 28. veljače 2012. godine dostavilo obrazloženo mišljenje o pravnim i činjeničnim pitanjima predmeta, u kojem je zatražilo da se žalba podnositeljice zahtjeva odbije. Taj podnesak nikada nije dostavljen obrani.

12. Dana 18. ožujka 2015. Vrhovni sud odbio je žalbu podnositeljice zahtjeva kao neosnovanu i potvrdio je prvostupanjsku presudu.

13. Dana 19. studenoga 2015. Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu podnositeljice zahtjeva kao neosnovanu. Ta je odluka podnositeljici dostavljena 8. veljače 2016. godine.

14. Podnositeljica zahtjeva pred Sudom je prigovorila, pozivajući se na članak 8. i članak 6. stavak 1. i stavak 3. točku (d) Konvencije, da su se nalozi za primjenu posebnih dokaznih radnji protiv nje temeljili na članku 335. stavku 3. Zakona o kaznenom postupku, koji je bio proglašen neustavnim, i da nisu bili dostatno obrazloženi; da je osuđena na temelju dokaza prikupljenih tijekom nezakonitih dokaznih radnji; da nije mogla ispitati svoje suoptuženike na raspravi; i da podnesak Državnog odvjetništva u žalbenom postupku nije bio dostavljen obrani.

OCJENA SUDA

I. NAVODNE POVREDE ČLANKA 8. KONVENCIJE

A. Utvrđivanje neustavnosti u pogledu članka 335. stavka 3. Zakona o kaznenom postupku

15. Sud primjećuje da je člankom 335. stavkom 3. Zakona o kaznenom postupku, koji je donesen 2008. godine, bilo predviđeno da posebne dokazne radnje mogu trajati najdulje šest mjeseci i da se mogu produjiti iz važnih razloga za još šest mjeseci, a u posebno složenim predmetima za daljnjih šest mjeseci.

16. Sud primjećuje da je odlukom br. U-I-448/2009 od 19. srpnja 2012. Ustavni sud utvrdio da je članak 335. stavak 3. neustavan kritizirajući nejasnoće u pogledu zakonskih razloga zbog kojih se mjere mogu produjiti, kao i duljinu razdoblja na koje se mogu odrediti. Godine 2013. članak 335. stavak 3. izmijenjen je i dopunjen tako da se posebne dokazne radnje mogu odrediti na vrijeme do tri mjeseca i da se, u situacijama predviđenima zakonom, mogu produjiti za još tri mjeseca, a zatim za još šest mjeseci.

17. Sud primjećuje da su se mjere protiv podnositeljice zahtjeva primjenjivale od 30. studenoga 2009. do 30. siječnja 2010., odnosno dva mjeseca (vidi stavke 3 – 5 ove presude). Stoga se u njezinu predmetu ne otvaraju pitanja zbog kojih je utvrđeno da je članak 335. stavak 3. Zakona o kaznenom postupku neustavan.

18. Stoga Sud zaključuje da je ovaj prigovor očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

B. Jesu li nalozi za primjenu posebnih dokaznih radnji bili na odgovarajući način obrazloženi?

19. Sud upućuje na svoja utvrđenja u predmetima *Dragojević protiv Hrvatske* (br. 68955/11, stavci 90. – 101., 15. siječnja 2015.), *Bašić protiv Hrvatske* (br. 22251/13, stavci 33. – 34., 25. listopada 2016.), *Matanović protiv Hrvatske* (br. 2742/12, stavci 113. – 114., 4. travnja 2017.), *Grba protiv Hrvatske* (br. 47074/12, stavci 85. – 87., 23. studenoga 2017.) i *Bosak i drugi protiv Hrvatske* (br. 40429/14 i tri druga zahtjeva, stavci 45. – 47., 6. lipnja 2019.).

20. Kad je riječ o nalogu za primjenu posebnih dokaznih radnji od 5. siječnja 2010., Sud primjećuje da su u njemu navedene posebne okolnosti koje ukazuju na opravdane razloge na temelju kojih je opravdano vjerovati da je podnositeljica zahtjeva počinila kaznena djela navedena u zakonu i da se istraga ne može provesti drugim, manje intruzivnim sredstvima (usporedi gore navedeni predmet *Bosak i drugi*, stavak 49., i predmet *Ringwald protiv*

Hrvatske (odl.), br. 14590/15 i 25405/15, stavak 34., 22. siječnja 2019.). Sud ne nalazi osnovu da dovede u pitanje te razloge i ne smatra da je nalog bio nedostatan obrazložen.

21. Iz toga proizlazi da je ovaj prigovor očigledno neosnovan i da se mora odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

22. Kad je riječ o nalogu od 18. prosinca 2009. (vidi stavak 4 ove presude), Sud primjećuje da je, iako je izdan u odnosu na V.M., njegova provedba dovela do presretanja i snimanja telefonskih razgovora podnositeljice zahtjeva, a time i do upotrebe tako prikupljenih dokaza protiv nje (usporedi gore navedeni predmet *Bosak i drugi*, stavak 48.).

23. Sud primjećuje da prigovor o nalogima za primjenu posebnih dokaznih radnji nadzora izdanima 30. studenoga i 18. prosinca 2009. nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

24. Primjećuje da su se ti nalozi u biti temeljili na izjavi koja se odnosila na prijedlog nadležnog državnog odvjetnika za primjenu posebnih dokaznih radnji nadzora. Nisu navedene nikakve stvarne pojedinosti o konkretnim činjenicama predmeta ili o bilo kojim posebnim okolnostima na temelju kojih bi bilo opravdano vjerovati da su podnositeljica zahtjeva ili V.M. (vidi stavak 22 ove presude) počinili kaznena djela navedena u zakonu (usporedi gore navedeni predmet *Dragojević*, stavak 95.).

25. Stoga je došlo do povrede članka 8. Konvencije iz tog razloga.

II. NAVODNE POVREDE ČLANKA 6. KONVENCIJE

A. Upotreba dokaza prikupljenih posebnim dokaznim radnjama

26. Sud je utvrdio da je očigledno neosnovan prigovor na temelju članka 8. Konvencije o nalogu za primjenu posebnih dokaznih radnji nadzora izdanom 5. siječnja 2010. (vidi stavke 20 i 21 ove presude). To ukazuje na to da tako prikupljeni dokazi nisu bili nezakoniti. Sud nadalje utvrđuje da navodi podnositeljice u tom pogledu ne otvaraju pitanje nepoštenosti na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije (vidi gore navedeni predmet *Bosak i drugi*, stavak 77., i gore navedeni predmet *Ringwald*, stavak 41.).

27. Iz toga proizlazi da je ovaj dio zahtjeva očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

28. Sud je utvrdio povredu članka 8. Konvencije u pogledu naloga za primjenu posebnih dokaznih radnji nadzora izdanih 30. studenoga i 18. prosinca 2009. (vidi stavke 24 i 25 ove presude).

29. S tim u vezi Sud primjećuje da je podnositeljica zahtjeva imala djelotvornu priliku osporiti vjerodostojnost tako prikupljenih dokaza i

usprotiviti se njihovoj upotrebi. Glavni prigovor podnositeljice odnosio se na formalnu upotrebu takvih informacija kao dokaza tijekom postupka. Nije izrazila nikakve sumnje u točnost snimaka. Domaći su sudovi ispitali njezine tvrdnje i obrazložili svoje odluke. Sporni dokazi nisu bili jedini dokazi na kojima se temeljila osuda podnositeljice zahtjeva; raspravni sud razmatrao je i izjave podnositeljice zahtjeva, iskaze njezinih suoptuženika, iskaze drugih svjedoka i materijalne dokaze dostupne u spisu (vidi stavak 9 ove presude i usporedi gore navedeni predmet *Bosak i drugi*, stavci 80. – 84.).

30. Iz toga proizlazi da je i ovaj prigovor očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

B. Nemogućnost podnositeljice zahtjeva da ispita svoje suoptuženike na raspravi

31. Opća načela o prihvaćanju neprovjerenih inkriminirajućih iskaza svjedoka u kaznenom postupku izložena su u predmetu *Al-Khawaja i Tahery protiv Ujedinjenog Kraljevstva* ([VV], br. 26766/05 i 22228/06, ECHR 2011) i pojašnjena u predmetu *Schatschaschwili protiv Njemačke* ([VV], br. 9154/10, stavci 100. – 131., ECHR 2015).

32. Sud primjećuje da su tijekom predraspravnog postupka podnositeljica zahtjeva, V.M. i Ž.M.J. ispitani pojedinačno kao osumnjičeni (vidi stavak 6 ove presude). S obzirom na to da je V.M. priznao krivnju po optužnici a da je podnositeljica opovrgla optužbe, Sud sa žaljenjem primjećuje da vlasti nisu iskoristile priliku koju pruža domaće pravo da organiziraju suočenje u fazi istrage, čime bi osigurale da podnositeljica dobije priliku ispitati svjedoka protiv nje u slučaju da se V.M. naknadno ne pojavi na raspravi ili odbije dati iskaz, kao što se dogodilo u ovom predmetu.

33. Sud nadalje primjećuje da su na raspravi koja je uslijedila oba suoptuženika podnositeljice priznala krivnju po optužnici i stoga nisu imali očit razlog da se brane šutnjom. Međutim, prihvaća da se tuženu državu ne može kritizirati zbog činjenice da su oni odbili odgovarati na sva postavljena pitanja. V.M. i Ž.M.J. pozvani su na sva ročišta i prisustvovali su svim ročištima. Raspravni sud nije ih mogao prisiliti da daju iskaz jer su iskoristili svoje zakonsko pravo da ne odgovaraju na pitanja (usporedi *Oddone i Pecci protiv San Marina*, br. 26581/17 i 31024/17, stavci 97. – 101., 17. listopada 2019.).

34. Sud nadalje primjećuje da su dostupni dokazi, osim iskaza V.M. i Ž.M.J. danih prije rasprave, uključivali iskaz podnositeljice zahtjeva, iskaze drugih svjedoka, dokaze prikupljene nadzorom i snimanjem telefonskih razgovora, preslike spisa predmeta koje sadrže rukom pisane bilješke iz kojih proizlazi da je podnositeljica posredovala u postupcima koji se odnose na treće osobe i materijalne dokaze prikupljene tijekom pretrage njezina doma (vidi stavak 9 ove presude). S obzirom na to, iskazi V.M. i Ž.M.J. dani prije

rasprave nisu bili „jedini” dokaz na kojem se temeljila osuda podnositeljice zahtjeva; nisu bili ni „odlučni” u smislu da bi vjerojatno bili odlučujući za ishod predmeta (usporedi *Breijer protiv Nizozemske* (odl.), 41596/13, stavak 34., 3. srpnja 2018., i usporedi nasuprot tome *Craxi protiv Italije* (br. 1), br. 34896/97, stavak 88., 5. prosinca 2002.).

35. Sud nadalje primjećuje da su snimke ispitivanja V.M. i Ž.M.J. prije rasprave reproducirane na ročištu u nazočnosti podnositeljice zahtjeva i njezina odvjetnika i da je podnositeljici zahtjeva stoga pružena djelotvorna prilika da ospori njihovu točnost i pruži svoju verziju događaja, što je i učinila. Raspravni sud detaljno je ispitao pouzdanost iskaza V.M. i Ž.M.J. danih prije rasprave u svjetlu iskaza podnositeljice zahtjeva i dostupnih dokaza koji ga potkrjepljuju (vidi stavak 9 ove presude), a njegovu je ocjenu preispitao Vrhovni sud (vidi stavak 12 ove presude). Domaći sudovi naveli su detaljno obrazloženje kad su odbili tvrdnje podnositeljice zahtjeva i proglasili ju krivom za djelo koje joj je stavljeno na teret.

36. Konačno, s obzirom na dokaze prikupljene tijekom postupka, i napominjući da članak 6. stavak 3. točka (d) domaćim vlastima prepušta da ocijene je li primjereno pozivati svjedoke (vidi *Murtazaliyeva protiv Rusije* [VV], br. 36658/05, stavak 139., 18. prosinca 2018.), Sud utvrđuje da zaključak domaćih sudova da nije bilo potrebno ispitati dvije osobe koje je obrana predložila kao svjedoke (Ž.K. i S.Š.) ne otvara pitanje nepoštenosti.

37. Prema tome, kazneni postupak nije bio nepošten zbog prihvatanja kao dokaza iskaza V.M. i Ž.M.J. danih prije rasprave.

38. Iz toga proizlazi da je i ovaj prigovor očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

C. Navodna povreda načela jednakosti stranaka u postupku u pogledu podneska Državnog odvjetništva Republike Hrvatske

39. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

40. Sud primjećuje da je u više navrata utvrđivao povrede članka 6. stavka 1. Konvencije zbog nedostavljanja obrazloženih podnesaka nadležnog državnog odvjetništva obrani (vidi *Zahirović protiv Hrvatske*, br. 58590/11, stavci 42. – 50., 25. travnja 2013.; *Lonić protiv Hrvatske*, br. 8067/12, stavci 83. – 86., 4. prosinca 2014.; *Kliba protiv Hrvatske* [Odbor], br. 30375/16, stavci 22. – 28., 18. travnja 2019.; gore navedeni predmet *Bosak i drugi*, stavci 91. – 101.; i *Romić i drugi protiv Hrvatske*, br. 22238/13 i šest drugih zahtjeva, stavci 91. – 95., 14. svibnja 2020.; i usporedi nasuprot tome *Šimundić protiv Hrvatske* (odluka), br. 22388/16, stavci 20. – 22., 26. ožujka 2019.).

41. U gore navedenim predmetima Sud je razmatrao iste tvrdnje kao i one koje je Vlada iznijela u ovom predmetu. Nakon ispitivanja svih materijala koji su mu dostavljeni, Sud smatra da Vlada nije izložila nijednu činjenicu ili tvrdnju koja bi ga mogla uvjeriti da u ovom predmetu donese drugačiji zaključak.

42. Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije u tom pogledu.

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

43. Podnositeljica zahtjeva potraživala je 11.500,00 eura (EUR) na ime naknade nematerijalne štete i 3.450,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i pred Sudom.

44. Vlada je osporila to potraživanje.

45. Sud podnositeljici zahtjeva dosuđuje 1.500,00 eura na ime naknade nematerijalne štete, uz sve poreze koji bi se mogli zaračunati.

46. Uzimajući u obzir dokumente koje posjeduje, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 3.450,00 eura, koji obuhvaća troškove po svim osnovama, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositeljici zahtjeva.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je prigovor na temelju članka 8. Konvencije o nedostatnom obrazloženju naloga za primjenu posebnih dokaznih radnji nadzora izdanih 30. studenoga i 18. prosinca 2009. te prigovor na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije zbog nedostavljanja obrazloženog podneska državnog odvjetništva obrani u žalbenom postupku dopušten, a ostatak zahtjeva nedopušten,
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 8. Konvencije zbog nedostatka odgovarajućeg obrazloženja u pogledu naloga za primjenu posebnih dokaznih radnji nadzora izdanih 30. studenoga i 18. prosinca 2009.,
3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije zbog nedostavljanja obrazloženog podneska državnog odvjetništva obrani u tijeku žalbenog postupka,
4. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositeljici zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u valutu tužene države po tečajnoj stopi važećoj na dan namirenja:
 - (i) 1.500,00 EUR (tisuću petsto eura) na ime naknade nematerijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati,

PRESUDA PEJKIĆ protiv HRVATSKE

- (ii) 3.450,00 EUR (tri tisuće četiristo pedeset eura) na ime troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositeljici zahtjeva,
- (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedene iznose koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda,

5. odbija preostali dio zahtjeva podnositeljice za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 17. siječnja 2023. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Dorothee von Arnim
Zamjenica tajnika

Pauliine Koskelo
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524